

Wat je moet weten over het jodendom

Waarom dragen joodse mannen zo'n hoedje?

Charlotte en Harry hebben een joodse trouwerij – ook wel een Choepa genoemd - in *Sex and the City*

Raadsel

Weet je het nog? Charlotte en Harry hadden een joodse bruiloft in *Sex and the City*, een Choepa heet dat. Charlotte's prins droeg een

keppeltje op zijn hoofd, ook wel kipa genoemd. Misschien heb je dat wel in andere films gezien. Soms zie je mannen op straat lopen die een keppel op hun hoofd dragen. Weet je eigenlijk waarom ze dat doen? Op de laatste pagina vind je het antwoord!

Zoek films van joodse sterren:

YouTube

Daniel Radcliffe – Acteur – Harry Potter
Alicia Silverstone – Actrice – Batman
Natalie Portman – Actrice – Closer
Winona Ryder – Actrice – Girl Interrupted
Sarah Jessica Parker – Actrice – Sex and the City
Debra Messing – Actrice – TV show Will and Grace
David Schwimmer – TV show Friends
Ben Stiller – Acteur – Meet the fockers

Fatima zegt:

Hey Tirtsa
Gaat alles goed met je?

Tirtsa zegt:

Hoi!
ja prima

Fatima zegt:

hartstikke mooi!

Tirtsa zegt:

sorry mijn toetsenbord
is een beetje traag, dus
af en toe typ ik een
beetje langzaam!

Fatima zegt:

Jij doet toch ook aan
sjabbat, joodse
rustdag?
Oh dat maakt niet uit!

Tirtsa zegt:

ja klopt!

Fatima zegt:

Van wanneer tot
wanneer is dat?

Tirtsa zegt:

het is elke zaterdag, maar de joodse
dag is eigenlijk van avond tot avond.
Sjabbat begint dus op vrijdagavond en
duurt tot zaterdagavond

Fatima zegt:

ok

Tirtsa zegt:

zodra er drie sterren
aan de hemel te zien
zijn is de sjabbat
afgelopen

Fatima zegt:

haha! dus als het
donker is

Tirtsa zegt:

ja

Joods, Joden en het Jodendom

Ongetwijfeld heb je er wel eens over gehoord: joods, joden of het jodendom. Waar denk je dan aan? Misschien wel aan Ajax, aan een vriend of klasgenoot die je kent en die joods is, een Davidster, de Tweede Wereldoorlog of Israël. Als je uitgaat en in de kroeg staat, wordt er wel eens "joden, joden" geroepen. Meer dan dit komt er waarschijnlijk niet dagelijks op je pad. Het blijft allemaal een beetje vaag. Je weet er waarschijnlijk weinig tot niets van. Wat voor gevoel heb je er dan bij?

De hits van joodse sterren:

Pink

Amy Winehouse

Lenny Kravitz

Billy Joel

Bob Dylan

Samantha Ronson

Craig David

In deze folder

In deze folder kun je er van alles over lezen. Zo weet je wat het jodendom inhoudt en kun je dat ook met je vrienden, klasgenoten en familie delen. Waar wonen joden? Hoeveel wonen er in Nederland? Wat voor soorten joden heb je? Zijn joden herkenbaar? Wat is de Tora? Wat doe je als je joods bent? Waarom is Israël zo belangrijk voor joden? Wat is er zo speciaal aan joods zijn? Welke bekende sterren zijn joods? Dit zijn voorbeelden van vragen die beantwoord zullen worden.

Doel van de folder

Deze folder is bedoeld om meer over het jodendom te vertellen. Kennis en informatie zijn belangrijk, want dat kun je weer gebruiken in je eigen leven en in de samenleving. Als je weinig over iets weet, kan angst bij je opkomen of een ander negatief gevoel. En dat kan weer leiden tot negatief gedrag. Stereotype dingen weten, is niet voldoende. Dit kunnen vooroordelen zijn. Stereotype dingen kunnen een overdreven beeld van een groep mensen veroorzaken, terwijl dat beeld niet klopt met de werkelijkheid. Er is namelijk niet één werkelijkheid. Het moeilijke is dat mensen beelden over anderen creëren zonder ze goed te kennen. Een voorbeeld. Stel je zou alleen weten dat molens, klompen en tulpen bij Nederland hoorden. Dan zou je al gauw denken dat iedereen op klompen liep, in een molen woonde en tulpen in de tuin had. Een domme gedachte, maar op zich niet eens zo erg. Maar stel dat je ook nog eens zou horen dat Nederlanders heel onaardig zijn tegen mensen die geen klompen dragen, dan zou je dat aannemen. Je zou alles wat met Nederland te maken heeft, als niet positief zien. Als je dan ook een Nederlander tegenkomt, – zelfs op sneakers in plaats van klompen – zou je denken dat hij niet aardig is. Misschien zou je dan ook niet aardig zijn of ruzie maken.

Elkaar begrijpen

Kennis en informatie zorgen er dus voor dat we meer begrijpen van elkaar. En als we elkaar begrijpen, hoeven wij niet bang te zijn voor elkaar. Als wij kunnen begrijpen en toelaten dat

Fatima zegt:

dus als ik het goed begrijp, begint een nieuwe dag 's avonds nadat het donker is en niet om twaalf uur, zoals wij dat kennen

Tirtsa zegt:
precies

Fatima zegt:

ok
en waar komt sjabbat vandaan?
waarom hou je je aan die rustdag?

Tirtsa zegt:

de sjabbat komt van God, in 6 dagen schiep Hij de wereld en de zevende dag rustte Hij, staat in de Tora

Fatima zegt:

de Tora is het joodse boek toch?

Tirtsa zegt:

daar komt de sjabbat vandaan, het is ook 1 van de 10 geboden
ja dat klopt, Tora is een onderdeel van wat de christenen ook kennen als de Bijbel, 'het oude testament'

Fatima zegt:

ok en wat doe je dan op sjabbat?

Tirtsa zegt:

Sjabbat is simpel gezegd een rustdag, op die dag laat je alles liggen waar je de hele week mee bezig bent, zoals werk of school. Je doet dan niets van dat alles. Ook geen huishoudelijke klusjes of boodschappen dus

Fatima zegt:

das wel relaxed! wat doe je dan wel?

Tirtsa zegt:

ja je bereidt alles van te voren dus voor, zodat je op sjabbat niks meer hoeft te doen, vrijdag is dus iets minder relaxed!

Fatima zegt:

wat bereid je dat voor?

Tirtsa zegt:

nou, het hele huis ruim je op, schoonmaken, al het eten alvast klaar maken enzo
maar dan vrijdagavond..
na het aansteken van de sjabbatkaarsen, de tafel is dan extra mooi gedekt met een wit tafelkleed enzo, en iedereen trekt zijn mooie nette kleren aan

iedereen hetzelfde is, maar ook heel anders, dan kunnen we fijn met elkaar leven. En nog veel belangrijker, we kunnen van elkaar leren. We kunnen met elkaar naar school, sporten, werken, naar de bioscoop enzovoorts en hebben allemaal gelijke rechten. Ernstige vormen van ruzie, bijvoorbeeld oorlog, zijn dan nergens voor nodig. "Een beter milieu begint bij jezelf". Dat heb je vast wel eens op de radio of televisie gehoord. Datzelfde geldt eigenlijk voor onze samenleving.

Vragen en opmerkingen

Misschien heb je wel vragen of wil je meer weten nadat je de folder hebt doorgelezen. Misschien is er iets niet duidelijk of heb je een opmerking. Iets wat je graag kwijt wilt. Dat kan! Je kunt het tijdens de les aan de docent vragen. Ook kun je het Centraal Joods Overleg mailen. Stuur dan een mailtje naar: cjo@cjo.nl. Dan beantwoorden wij al je vragen zo snel mogelijk.

Veel plezier!

Dina-Perla Marciano

Religie

Als je op het schoolplein kijkt, zie je de rockers, gothic liefhebbers, computernerds, R&B gasten, skaters en ga zo maar door. Ze zijn anders door hun kleding, interesse, muziek en gedrag. Zo heb je vast ook over de verschillende geloven gehoord. Misschien ben je wel katholiek, protestant of moslim. Of je gelooft nergens in. Misschien behoor je tot een religie die in Nederland niet veel voorkomt zoals het jodendom, boeddhisme of hindoeïsme. Je voelt je dan verbonden met een symbool, een groep mensen, de tradities en gewoontes, misschien wel met een land en een taal. Je gelooft in God en hebt een bepaalde manier van leven. Goed zijn voor anderen is daarbij heel belangrijk.

Soort religie & symbolen

Hindoëïsme

Christendom

Boeddhisme

Islam

Jodendom

Fatima zegt:

oh das leuk, dus een soort diner houden jullie dan?

Tirtsa zegt:

ja

Fatima zegt:

hahahaha

Tirtsa zegt:

echt een uitgebreide maaltijd met de familie mijn opa komt dan ook elke week, echt gezellig

Fatima zegt:

dus je steekt kaarsen aan. doe je dat om sjabbat in te wijden? leuk dat je dan tijd besteedt aan je familie!

Tirtsa zegt:

ja, eigenlijk doet mijn moeder dat.. ze steekt voor elk familielid 1 kaarsje aan

Fatima zegt:

hoeveel zijn dat er?

Tirtsa zegt:

ja dat is wel het gezelligste moment van de week denk ik
6
of 9
als mijn stiefzusjes er zijn

Fatima zegt:

hahaha veel kaarsen in ieder geval! erg leuk!

Tirtsa zegt:

jaa

Fatima zegt:

eten jullie speciale dingen?

Tirtsa zegt:

altijd vis vooraf, dan soms kippensoep en daarna vaak salades en aardappels met vlees ofzo.. en dan nog een toetje (al heeft iedereen zn buik dan allang vol maar ja mn moeder houdt van bakken)

Fatima zegt:

dat klinkt heel goed! moet ik maar eens een keertje bij jullie proberen! en ik hoorde ook iets over wijn vooraf en speciaal brood

Het jodendom

Het jodendom is een religie met een eigen volk, namelijk de joden, maar het is complexer. Er zijn veel joden die niet religieus zijn en binnen het jodendom heb je verschillende stromingen. Hoor je tot het jodendom, dan ben je joods. Joden wonen niet in één land, maar over de hele wereld en hebben dus de nationaliteit van het land waar ze wonen. In Nederland zijn ze bijvoorbeeld Nederlands. Het joodse is onderdeel van wie ze zijn, van hun identiteit. Je hebt joden met een zwarte huid, blanke huid, spleetogen, kroeshaar, licht, rood, donker haar en ga zo maar door. Met ongeveer 14 miljoen aanhangers, is het jodendom de kleinste van de vijf wereldgodsdiensten. Ter vergelijking: het christendom telt zo'n 2,1 miljard aanhangers en de islam 1,3 miljard.

Oudste geloof

Wel is het jodendom het oudste geloof. Zo bestaat de joodse geschiedenis en joodse kalender 5771 jaar. (Terwijl dit stuk werd geschreven in 2011.) Dit is dus een andere jaartelling dan die ene die wij kennen. Het jodendom heeft vele meningen over onderwerpen uit het leven. Je krijgt advies over de verschillende zaken die in het leven kunnen gebeuren; hoe je met dingen om moet gaan. Het jodendom kent veel waarden die overeenkomen en met het christendom en de islam. Denk aan gastvrijheid, openstaan voor vreemdelingen en je naaste liefhebben.

Basis in het jodendom

De basis van het jodendom is dat je in één God gelooft, namelijk de Schepper van onze wereld. In het dagelijks leven doe je bepaalde dingen wel en andere dingen niet. Daarmee kom je je verplichting na om de Schepper te dienen en, even belangrijk, om goed te zijn tegenover je medemensen.

Het jodendom is een doe-religie: niet alleen geloven, ook bepaalde dingen doen, uitvoering geven aan bepaalde regels. Deze regels helpen je om een goed mens te kunnen zijn. Vergelijk dit bijvoorbeeld met regels in het verkeer. Anders is het een chaos. Zo ook in het leven. Waarschijnlijk heb je wel eens over de 10 belangrijkste regels gehoord. Die regels ken je als de tien geboden die Mozes op de berg Sinaï in ontvangst nam. Denk bijvoorbeeld aan regels als: je ouders eren, niet jaloers zijn, niet stelen en niet moorden. Dingen waar jij je dagelijks ook aan houdt of die je in ieder geval niet vreemd zijn.

Grondleggers

Het jodendom heeft drie aartsvaders als grondleggers, namelijk Abraham, Izak en Jacob. Zij woonden in het gebied dat nu Israël is. Abraham was de eerste mens die in één God geloofde. Zijn kleinzoon Jacob had twaalf zonen. Die gingen in Egypte wonen. Hun nakomelingen waren slaven in Egypte, totdat zij allemaal uit Egypte de woestijn introkken, onder leiding van de profeet Mozes. Hierna keerden zij terug naar het land van hun voorouders, namelijk Israël.

Joden in de wereld

In Israël en de Verenigde Staten wonen de meeste joden. Grotere joodse gemeenschappen vindt je ook in Argentinië en Brazilië, in West-Europa, in Frankrijk, Engeland en Duitsland, en verder in Rusland en Australië. In Nederland wonen er nu ongeveer 43.000. Nederland heeft dus een kleine joodse gemeenschap. Er wonen in Nederland al joden vanaf de zestiende eeuw.

Tirtsza zegt:

O ja sorry vergeten. we beginnen inderdaad met wijn! mijn stiefvader spreekt dan een soort gebed uit, hardop, waarop iedereen 'amen' zegt en iedereen een beetje wijn krijgt

Fatima zegt:

das dus vóór het eten?

Tirtsza zegt:

dan wassen we onze handen (dat moet in het jodendom altijd voor het brood eten) en doet hij hetzelfde over de challes, dat zijn speciale gevlochten broden die maakt mijn moeder ook zelf, echt lekker ja dit allemaal voor het eten nog en dan pas begint de maaltijd

Fatima zegt:

challe, ja! dat ken ik wel. kun je ook bij sommige bakkers halen. is een soort van wit brood, in elkaar gevlochten. zacht van binnen. je moeder heeft dus veel werk voor sjabbat maar dan heb je ook wel wat!

Tirtsza zegt:

ja precies, het smaakt ook net iets lekkerder dan gewoon brood. ja

Fatima zegt:

wat doe je verder op de rustdag als je niet mag werken zoals huiswerk maken of naar je bijbaantje gaan?

Tirtsza zegt:

zaterdag ochtend ga ik altijd naar sjoel (de synagoge)

Fatima zegt:

ok

Tirtsza zegt:

om te bidden, het voorlezen uit de Tora te horen (elke week een ander deel) en daarna is er altijd een soort receptie (kidoesh) wat ik zelf altijd heel gezellig vind dan zo rond een uur of half één gaan we weer naar huis en eten we weer een uitgebreide maaltijd (net als vrijdagavond)

Fatima zegt:

een receptie met hapjes? er wordt veel gegeten! je wordt goed verwend op zo'n dag

Voor de Tweede Wereldoorlog in 1940 woonden er bijna 5 keer meer joden in Nederland, namelijk rond de 140.000. De meeste Joden wonen in:

	Land	Aantal	Zoveel % van het totaal aantal Joden in de wereld
1	Israël	5,313,800	40.6%
2	VS	5,275,000	40.3%
3	Frankrijk	491,500	3.8%
4	Canada	373,500	2.9%
5	Groot-Britannië	297,000	2.3%
6	Rusland	228,000	1.7%
7	Argentinië	184,500	1.4%
8	Duitsland	118,000	0.9%
9	Australië	103,000	0.8%
10	Brazilië	96,500	0.7%

Joden in Nederland

Joden woonden al in de late Middeleeuwen in Nederland, toen de Noordelijke Nederlanden nog onderdeel waren van het Duitse Rijk. In de 13de en 14de eeuw woonden zij bijvoorbeeld al in Limburg, Gelderland en Brabant. Het oudste bewijs is de Maastrichtse Jodenstaat uit 1295. Tijdens de pogroms, de jodenvervolgingen in de 14de eeuw, werden velen uit Nederland en delen van Duitsland verdreven. In de 16e eeuw kwamen er opnieuw joden naar ons land. Sindsdien wonen joden onafgebroken in Nederland; nu dus zo'n 400 jaar. In de Franse tijd kregen joden gelijke rechten. Die emancipatie zette voort tot de Tweede Wereldoorlog. Na de oorlog werd het leven zo goed mogelijk weer opgepakt.

Joden komen uit Israël

Door de eeuwen heen hebben joden zich over de verschillende werelddelen verspreid. De voorouders van de joden van vandaag, komen oorspronkelijk uit het gebied dat nu Israël heet. Ze hebben er door de eeuwen heen lang gewoond. Een groot stuk van de joodse geschiedenis speelt zich dus af in Israël. Zo hadden deze voorouders door de tijd een tempel in Jeruzalem, de hoofdstad. Daar werden de tempeldiensten gehouden. De tempel is twee keer verwoest en de laatste keer niet meer opgebouwd. Tegenwoordig bezoeken joden de synagoge. Synagoge is een Grieks woord en betekent 'Huis van Samenkomst'. In een synagoge wordt gebeden, geleerd en komen mensen samen om feesten te vieren.

In de synagoge

Israël heeft ontzettend veel historische plekken, gebouwen, graven en dergelijke. Omdat joden er vandaan komen, voelen zij zich erg verbonden met het land. De mensen die er wonen, proberen dat vast te houden. Zij zijn thuis in hun eigen land.

Joods en/of Israëlisch

Joods zijn is niet hetzelfde als Israëlisch zijn. Op zijn beurt is Israëlisch niet hetzelfde als joods. Vaak ontstaat hier een hoop verwarring over. Zo hoor je een nieuwsbericht over Israël en worden de bewoners van het land als joden aangekondigd, terwijl ze dan Israëliërs bedoelen. Het is heel belangrijk om een verschil te maken tussen joden en Israël. Joden hebben een groot stuk geschiedenis in Israël. Ze komen er vandaan en ze hebben er tot op de dag van vandaag een historische band mee. Maar als je tegenwoordig joods bent, betekent dat niet dat je direct betrokken bent bij de gebeurtenissen en politiek in Israël.

Tirtsa zegt:

ja echt hoor!
eigenlijk zou je elke zondag weer moeten diëten om het weer goed te maken na het eten ga ik meestal lekker lezen heerlijk rustig want ik raak de hele dag ook de computer of telefoon niet aan, en huiswerk hoef ik dan ook niet te doen dat maakt het voor mij pas echt lekker rustig!

Fatima zegt:

haha wat overtollig vet verbranden!

Fatima zegt:

dus dan lees je de hele dag?
is het niet moeilijk om niet te MSNen of te internetten?

Tirtsa zegt:

nee ik ben het gewend, ik stel me erop in stiekem vind ik het heerlijk als ik het vergelijk met een andere vrije dag bijvoorbeeld..
dan zit ik toch weer elke keer mn mail te checken of mn telefoon

Fatima zegt:

ja

Tirtsa zegt:

je bent de hele dag bezig met allerlei kleine dingen het lijkt wel of je op sjabbat veel meer tijd hebt daardoor..

Fatima zegt:

das wel zo

Tirtsa zegt:

ook heb ik dan eens tijd om gezellig met vriendinnen af te spreken en gewoon een stukje te gaan wandelen ofzo dat doen we anders nooit..
iedereen heeft het altijd wel ergens druk mee

Fatima zegt:

gezellig!

Tirtsa zegt:

op een of andere manier heb ik ook gewoon vaker interessante gesprekken op sjabbat omdat je op een of andere manier in een andere wereld zit

Laat staan dat je daar verantwoordelijk voor bent. Vele joden hebben een andere nationaliteit en zijn dus niet Israëlisch, ook al voelen zij zich verbonden met Israël.

Andersom is het zo dat als je Israëlisch bent, je niet per se joods hoeft te zijn. Zo zijn er Israëlische moslims en Israëlische christenen. Net als de joodse Israëliërs hebben zij een Israëlisch paspoort en vallen onder dezelfde groep.

Een joodse moeder

Het jodendom is geen religie die anderen probeert over te halen en joods probeert te maken. Bekeren is dus geen doel. Joods worden kan wel, maar dat is een lang en intensief proces. Omdat het zwaar is en uit verschillende fases bestaat, lukt het een selectieve groep, namelijk de mensen die het écht willen. Joods ben je als je een joodse moeder hebt. De moeder is namelijk 100% zeker de echte moeder, terwijl de vader iemand anders zou kunnen zijn. Vroeger had je geen DNA-testen zoals wij dat nu hebben. Net als veel andere religies kent het jodendom diverse stromingen, van orthodox en traditioneel tot liberaal en progressief. Zij hebben ieder eigen interpretaties van de joodse regels. Onder andere over de vraag: wie is joods?

Oude Testament - de TeNaCh

In Israël spreken ze Ivriet. Ivriet is een ander woord voor Hebreeuws, de joodse taal. In die taal is de Tora geschreven. De moslims hebben de Koran en christenen de Bijbel. De Bijbel bestaat uit twee delen: het Oude Testament en het Nieuwe Testament. Het oudste boek, namelijk het Oude Testament is de joodse Bijbel: de TeNaCh. De TeNaCh bestaat uit drie delen, waarvan deel één, de Tora, het belangrijkste is. De andere twee delen zijn boeken van profeten, Psalmen en andere geschriften. De Tora is het joodse boek waarin de geschiedenis staat vanaf de schepping van de wereld tot aan het moment

dat joden in Israël gingen wonen, nadat Mozes hen door de woestijn had geleid. Ook worden de geboden en verboden in de Tora genoemd. Daarom is de Tora zeker niet alleen een geschiedenisboek, maar vooral ook een handleiding. Joodse geleerden hebben door de eeuwen heen allerlei verklaringen op de Tora geschreven. Op deze manier kunnen de voorschriften van de Tora ook in onze moderne maatschappij worden toegepast.

Bekende joodse woorden

Tegenwoordig spreken niet alle joden Hebreeuws. Wel kunnen de meeste religieuze joden het lezen en goed uitspreken, omdat de gebeden in het Hebreeuws zijn. Ook korte gebedjes, bijvoorbeeld vóór het eten, zijn in het Hebreeuws. Als kind krijgen zij dit mee en anders leren ze het

op latere leeftijd. De diensten in de synagoge – de sjoeldiensten zoals die genoemd worden – zijn veelal in het Hebreeuws. Tot de negentiende eeuw spraken de meeste Asjkenazische joden uit Oost-Europa Jiddisch. Dit is een eigen taal met een mengsel van Duitse, Slavische en Hebreeuwse woorden. De Joden uit Spanje en Portugal, de Sefardische Joden, hadden ook hun eigen taal. Vele Jiddische woorden zijn

Nederlandse woorden geworden door het contact dat joodse zakenlieden hadden met de Nederlandse bevolking. Ook het woord Amen komt uit het Hebreeuws. In het Hebreeuws ligt de klemtoon op de é, dus Améen, terwijl dat in het christendom op de á zit.

Jatten	stelen
Bajes	gevangenis
Mazzel	geluk
Meier	honderd
Tof	goed
Smeris	politie
Mokum	Amsterdam
Gabber	maat

Fatima zegt:

is dat ook wat sjabbat voor jou betekent? echt tijd door kunnen brengen met je familie en vrienden?

Tirtsa zegt:

ja zeker

Tirtsa zegt:

voor mij is het meer dan alleen maar niet werken enzo.. het klinkt misschien raar, maar je bent de hele week zo aan het rennen en aan het overleven lijkt het soms wel..

Fatima zegt:

ja, want je houdt je aan de orthodoxe regels, dus hoe orthodoxe mensen sjabbat houden. dat vind ik wel knap, want ik kan me voorstellen dat het moeilijk is om soms je telefoon niet op te nemen

Tirtsa zegt:

Zo doe ik het. Maar er zijn ook joden die de stroming volgen dat je wel gebruik kunt maken van elektriciteit, dus ook de computer en de telefoon.

Fatima zegt:

Ah, zit dat zo

Tirtsa zegt:

en op sjabbat heb ik tijd om weer een beetje tot mezelf te komen, na te denken over dingen die ik belangrijk vindt

Fatima zegt:

ja

Tirtsa zegt:

ja het is vast moeilijk voor te stellen voor mensen die het zelf niet gewend zijn, maar ik heb er zelf eigenlijk geen moeite mee

Fatima zegt:

stoer

Tirtsa zegt:

het is wel lastig maar je krijgt er zoveel voor terug!

Fatima zegt:

lijkt mij cool om het een keertje bij jullie mee te maken!

Tirtsa zegt:

nou leuk! je bent van harte uitgenodigd

Fatima zegt:

dank je wel gaan we maar eens snel doen

Kosjer eten

Heb je wel eens gehoord van de uitdrukking: “Dit is niet helemaal kosjer”? Daar geef je mee aan dat er iets niet helemaal klopt. Kosjer heeft eigenlijk betrekking op het eten. Misschien weet je wel dat vele moslims halal eten. Dit zijn voedselwetten, dus wetten die gaan over wat men wel en wat men niet mag eten. Joden die kosjer eten houden zich aan die speciale voedselwetten, maar dat doen niet alle joden.

Een voorbeeld van kosjer eten is dat melk en vlees niet door elkaar gegeten worden. Bij een biefstuk drink je dus geen glas melk. Een tosti ham-kaas zit er niet bij. Ook eten joden niet alle soorten zoogdieren, vissen en vogels. Zoogdieren moeten gespleten hoeven hebben, dus gespleten poten en kunnen herkauwen. Een koe en een schaap zijn voorbeelden van kosjere dieren. Varkens en paarden zijn niet kosjer. Vissen moeten schubben en vinnen hebben. Dat zijn dus die ribbeltjes op de huid en de vleugeltjes. De vogels die mogen, zijn in een lijstje vastgelegd. Schelpen en andere zeedieren zijn niet kosjer. Een avondje mosselen eten, gaat dus niet door. Tot slot heeft kosjer eten te maken met de wijze waarop de beesten geslacht worden.

Bar en bat mitswa

Een meisje wordt als volwassen beschouwd als ze 12 jaar is geworden. Een jongen als hij 13 jaar is geworden. Volwassen in die zin dat zij/hij zelf verantwoordelijk is om zich aan de joodse leefregels te houden. Dit wordt bij een meisje bat mitswa genoemd, en bij een jongen bar mitswa. De bar mitswa en bat mitswa zijn mijlpalen in het leven van iedere joodse jongen en joods meisje. Daarom worden ze uitbundig gevierd in de synagoge en met een feest. Daarbij laat het kind zien wat het heeft geleerd, door uit de Tora voor te lezen of een toespraakje te houden.

De joodse week

Onze gewone week begint op maandag en eindigt op zondag. In het jodendom is zondag de eerste dag en zaterdag – sjabbat – is de laatste dag. De Schepper schiep de wereld in zeven dagen wordt er gezegd. De zevende dag was ingericht als rustdag. Sjabbat is dan ook een dag van ontspanning. Dan wordt er niet gewerkt. Zoals iedereen weet, begint er rond middernacht een nieuwe dag. In het jodendom is dit anders. Een nieuwe dag begint als het donker wordt. Dat is dus erg verschillend in de zomer en in de winter.

Nederlandse naam	Hebreeuws
zondag	eerste dag
maandag	tweede dag
dinsdag	derde dag
woensdag	vierde dag
donderdag	vijfde dag
vrijdag	zesde dag
zaterdag	dag van de sjabbat

Discriminatie

We kennen het allemaal: discriminatie. We zijn er direct en indirect mee in aanraking gekomen. Allemaal zijn we wel eens in een vervelende situatie terecht gekomen waarin er gepest werd, van onschuldige voorvallen tot aan zeer ernstige gebeurtenissen. Het blijft een thema waar we generatie op generatie aan moeten werken. Leren van de geschiedenis is daarin noodzakelijk, maar ook leren van de situaties en gevoelens in het heden.

Tirtsa zegt:
want sjabbat kun je wel proberen uit te leggen maar het is eigenlijk iets wat je gewoon eens moet meemaken gezellig!

Tirtsa zegt:
wanneer kom je?

Fatima zegt:
dat denk ik ook wel

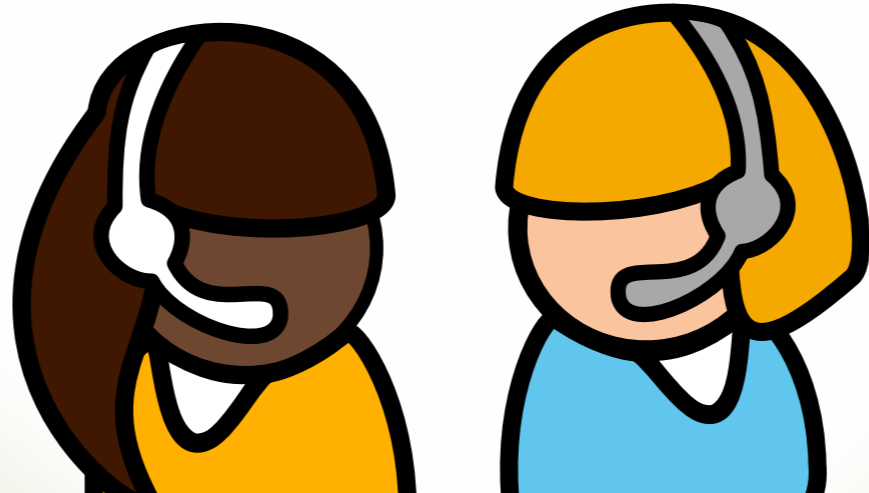
Fatima zegt:
ik ga snel eens kijken en dan MSN ik het wel even

Fatima zegt:
ok thanks he!
dan spreek ik je snel

Fatima zegt:
doeg! -xxx-

Tirtsa zegt:
oke

Tirtsa zegt:
is goed doeiii!

Waar ligt de grens? Kan een stom grapje nog net wel, of kan dat ook niet? Met welke bedoeling wordt zo'n grapje gemaakt? Kun je de bedoeling van een ander goed inschatten? Schat je dat soms te snel in als discriminatie of nog veel erger, te langzaam? Durven vragen. Willen weten. Willen vertellen. Natuurlijk ook goed luisteren. Informatie krijgen en geven. Dat is de basis om elkaar te accepteren. Het is een kunst om te kunnen toelaten dat iemand hetzelfde verdient als jezelf, ook al is iemand heel anders.

Antisemitisme

Heb je wel eens iets van iemand gedacht wat helemaal niet klopte? Een vooroordeel waardoor de ander het zwarte schaap werd? Iemand gehaat omdat je in die vooroordelen bleef geloven? Hoe zou jij je voelen als al je vrienden ergens een mening over hadden en jij iets anders zou geloven? Juist, een minderheid. Als je niet bij de grootste groep hoort, is het lastig om sterk in je schoenen te staan in de dingen die je doet, waar je in gelooft en in wie je bent. Een minderheid zijn, maakt je kwetsbaar en afhankelijk van wat de meerderheid denkt en doet. Zo gaat dit ook met joden. Een vorm van onrecht of haat tegen joden als minderheid wordt antisemitisme genoemd. Denk aan de Tweede Wereldoorlog, een gruwelijk gevolg van antisemitisme.

Antwoord raadsel

Aan het begin van de folder werd de vraag gesteld waarom sommige joodse jongens en mannen een keppel dragen. De belangrijkste reden is om eraan herinnerd te worden dat God boven je staat. Het is een symbool van nederigheid en dienstbaarheid aan God. Je hebt keppels in alle kleuren en maten, want ze mogen gezien worden.

Hard werken

In onze huidige samenleving heeft iedere minderheid of meerderheid gelijke rechten. Discriminatie wordt gelukkig niet toegelaten. Daarvoor moet je eigenlijk een paar stapjes terug doen. Discriminatie is nergens voor nodig als we meer van elkaar weten en begrijpen. Dan is er waarschijnlijk geen drang om te discrimineren. Het hoeft niet voorkomen te worden en al helemaal niet te worden genezen. Om het zo te houden, moeten we hard blijven werken. Sommigen vergeten dat discriminatie of pesten ook niet leuk is voor degene die het doet. Eerst lijkt het machtig.

Deze folder is gemaakt in opdracht van het Centraal Joods Overleg (CJO). In het CJO komen een aantal grote joodse organisaties bij elkaar om te praten over onderwerpen die van belang zijn voor Nederlandse joden. Het CJO werd in 1997 opgericht om de belangen van de Joodse gemeenschap te behartigen bij de overheid en in de samenleving.

Contactgegevens CJO

Website: www.cjo.nl

E-mail: cjo@cjo.nl

Telefoon: 020 – 3018496

De persoon voelt zich sterk, zeker als er mensen zijn die daar óók in meegaan. Later is het voor iedereen vervelend. Een samenleving heeft er sneller last van dan je denkt. Hoe vaak hoor je via de media over vervelende situaties in de huidige samenleving? Hoe vaak durf je door bepaalde buurten niet te lopen omdat je angstig bent? Hoe vaak voel je je schuldig door je geweten als je fout zit met pesten? Ineens voel je je niet meer machtig tegenover jezelf. Daarom is: **“Discriminatie voorkomen een taak voor de rest van je leven”**

Links

Tot slot kun je op Internet nog een hoop lezen over het jodendom. Hieronder vind je een paar links. Ook kun je een keer naar het Joods Historisch Museum in Amsterdam gaan. Dat is zeker de moeite waard.

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Jodendom>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Joodse_geschiedenis

www.minicidi.nl

www.jhm.nl

www.jhmkindermuseum.nl